

RTET 2012 Level-I

भाषा – II : संस्कृतम्

अत्र त्रिंशत् प्रश्नानि सन्ति। सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

प्रस्तुतं पद्यांशं सम्यक् पठित्वा प्रश्न संख्या 61 तः 67 पर्यन्तं प्रश्नानाम् उत्तराणि लेखनीयानि-

सत्यानृता च परुषा प्रियवादिनी च,

हिंस्त्रा दयालुरपि चार्थपरा वदान्या।

नित्यव्यया प्रचुरनित्यधनागमा च्,

वाराङ्गनेव नृपनीतिरनेकरूपा॥

61. का अनेकरूपा विद्यते?

(अ) परुषा

(ब) नृपनीतिः

(स) वाराङ्गना

(द) वदान्या।

(ब)

62. "प्रियवादिनी" इत्यत्र कः प्रत्ययः?

(अ) णिनि

(ब) इनि

(स) इञ्

(द) नो।

(अ)

63. 'नित्यव्यया' इत्यत्र समासः कः?

(अ) कर्मधारयः

(ब) अव्ययीभावः

(स) बहुव्रीहिः

(द) द्विगुः।

(स)

64. 'वाराङ्गनेव' इत्यत्र कः सन्धिः?

(अ) यण् सन्धिः

(ब) गुण सन्धिः

(स) दीर्घ सन्धिः

(द) अयादि सन्धिः।

(ब)

65. श्लोकेऽस्मिन् छन्दः किम्?

- (अ) उपेन्द्रवज्रा (ब) वंशस्थम्
(स) प्रहर्षिणी (द) वसन्ततिलका। (द)

66. 'सत्या' इति पदस्य विलोमं पदं किं भवेत्?

- (अ) प्रियवादिनी (ब) परुषा
(स) अनृता (द) वदान्या। (स)

67. 'दयालुरपि' इत्यत्र कः सन्धि-विच्छेदः ?

- (अ) दयालुर् + अपि (ब) दयालुः + अपि
(स) दयालुस् + अपि (द) दया + आलुर् + अपि। (ब)

68. मूल्याङ्कनं कतिविधम्?

- (अ) त्रिविधम् (ब) एकविधम्
(स) द्विविधम् (द) चतुर्विधम्। (स)

69. संस्कृतभाषाशिक्षणे सर्वप्रथमं भाषाकौशलं विद्यते-

- (अ) श्रवणनम् (ब) सम्भाषणम्
(स) पठनम् (द) लेखनम्। (अ)

70. 'उदाहरणानि प्रस्तूय नियमस्य कथनम्' इति कः विधिः?

- (अ) सूत्रविधिः (ब) निगमनविधिः
(स) व्याख्याविधिः (द) आगमनविधिः। (द)

71. प्राचीनतम् विधिः कः?

- (अ) पारायणविधिः (ब) व्याख्याविधिः
(स) सूत्रविधिः (द) आगमनविधिः। (अ)

72. शिक्षणं रुचिकरं कथं स्यात्?

- (अ) विधिभिः (ब) कौशलैः
(स) पुस्तकैः (द) दृश्यश्रव्यसाधनैः। (द)

प्रस्तुतं गद्यांशम् आधारीकृत्यं निम्नलिखितः प्रश्न सं. 73 तः 79 पर्यन्तं प्रश्नाः समाधेयाः-

अथ का नाम संस्कृतिः? मनसः आत्मनः च संस्कारः परिष्कारः इति संस्कृतिः। संस्कृतिः मनः निर्मलं करोति। विश्वसंस्कृतिषु भारतीय संस्कृतिः प्राचीनतमा। भारतीय संस्कृतेः आदर्शवाक्यानि सन्ति- 'सर्वे भवन्तु सुखिनः', 'वसुधैवकुटुम्बकम्', 'आत्मवत् सर्वभूतेषु', 'अहिंसा परमोधर्मः' 'मातृवत् परदारेषु परद्रव्येषु लोष्ठवत्' इत्यादीनि। भारतीय संस्कृतिः धर्मप्रधाना, वर्णाश्रम व्यवस्थायुक्ता चास्ति। कर्मफलं, पुनर्जन्म, मोक्षवादः च अस्याः प्रमुखाः सिद्धान्ताः सन्ति। सत्यस्य, त्यागस्य, अहिंसायाः च अत्र महत्त्वं वर्तते। विश्वहितस्य मूलभूताः भावनाः भारतीयसंस्कृतौ उपलभ्यन्ते।

73. सर्वभूतेषु कीदृशः व्यवहारः करणीयः?

- (अ) मातृवत् (ब) आत्मवत्
(स) पितृवत् (द) लोष्ठावत्। (ब)

74. 'वसुधैव' इत्यत्र सन्धि विच्छेदः कार्यः-

- (अ) वसुधा + इव (ब) वसुधा + ऐव
(स) वसुधा + एव (द) वसुधा + ईव। (स)

75. 'लोष्ठवत्' व्यवहारः कुत्र प्रदर्शनीयः?

- (अ) परदारेषु (ब) सर्वभूतेषु
(स) परद्रव्येषु (द) सर्वत्र। (स)

76. 'महत्त्वम्' इत्यत्र कः प्रत्ययः?

- (अ) तमप् (ब) तत्
(स) क्त (द) त्वा। (द)

77. 'संस्कृति' इत्यत्र कः उपसर्गः?

- (अ) सह (ब) सम्
(स) सु (द) सः। (ब)

78. 'कर्मफलम्' इत्यत्र कः समासः?

- (अ) तत्पुरुषः (ब) कर्मधारयः
(स) बहुव्रीहिः (द) द्वन्द्वः। (अ)

79. "संस्कृतिः मनः निर्मलं करोति" वाक्यामिदं लङ् लकारे परिवर्तयत-

- (अ) संस्कृति मनः निर्मलं करिष्यति
(ब) संस्कृतिः मनः निर्मलम् अकरोत्
(स) संस्कृतिः मनः निर्मलं कर्थात्
(द) संस्कृतिः मनः निर्मलम् अकुरुत। (ब)

80. परम्परागतसहायकोपकरणम् अस्ति-

- (अ) दूरदर्शनम् (ब) श्यामपट्टः
(स) मानचित्रम् (द) आकाशवाणी। (ब)

81. कस्यापि नगरस्य भौगलिकीं स्थितिं बोधयितुं कीदृशस्य पाठ्योपकरणस्य प्रयोगः करणीयः?

- (अ) मानचित्रस्य (ब) पत्रकस्य
(स) रेखाचित्रस्य (द) पुस्तकस्य। (अ)

82. संस्कृतभाषा सर्वाधिक सफला भाषा कस्य कृति वर्तते?

- (अ) दूरदर्शनस्य (ब) चलचित्रस्य
(स) संगणकस्य (द) आकाशवाण्याः। (स)

83. अतिलघुत्तरात्मकप्रश्नानाम् उत्तरसीमा स्यात्-

- (अ) पृष्ठमेकम् (ब) वाक्यद्वयम्
(स) पञ्चवाक्यानि (द) एकं वाक्यम्। (द)

84. निबन्धात्मक परीक्षापेक्षया का परीक्षा विश्वसनीया कथ्यते?

- (अ) वस्तुनिष्ठपरीक्षा (ब) भाषणपरीक्षा
(स) साक्षात्कारपरीक्षा (द) लिखितपरीक्षा। (अ)

85. अधोलिखितस्य वाक्यस्य संस्कृते अनुवादं कुरुत- वह, मैं और तुम विद्यालय जा रहे हैं।

- (अ) सः त्वम् अहं च विद्यालयं गच्छन्ति
(ब) सः अहं त्वं च विद्यालयं गच्छामः।
(स) सः अहं त्वं च विद्यालयं गच्छथ
(द) सः अहं त्वं च विद्यालयं गच्छामः। (ब)

86. 'ऋ' वर्णस्य उच्चारणस्थानं किम्?

- (अ) मूर्धा (ब) दन्ताः
(स) कण्ठः (द) तालु। (अ)

87. वाक्यमिदं संशोधयत-

"त्वं भिक्षुकं धनं यच्छसि।"

- (अ) त्वं भिक्षुकस्य धनं यच्छसि (ब) त्वं भिक्षुकाय धनं यच्छसि
(स) त्वं भिक्षुकेण धनं यच्छसि (द) त्वं भिक्षुके धनं यच्छसि। (ब)

88. निम्नलिखितसूक्तेः समुचितपदेन रिक्त स्थानं पूरयत-

स्वदेशे पूज्यते राजा सर्वत्र पूज्यते।

- (अ) विद्या (ब) धनम्
(स) विद्वान् (द) मूर्खः। (स)

89. "अहं पुस्तकानि पठानि" वाक्यस्यास्य वाच्यपरिवर्तनं कुरुत-

- (अ) मया पुस्तकान् पठ्यते (ब) मया पुस्तकानि पठ्यते
(स) मया पुस्तकानि पठ्यन्ते (द) अहं पुस्तकैः पठ्यते। (*)

90. 'व' कारस्य उच्चारण - स्थानं किम्?

- (अ) दन्तोष्ठः (ब) कण्ठोष्ठः
(स) तालु - ओष्ठः (द) नासिका - ओष्ठः। (अ)

For Indian GK, Rajasthan GK, Subjective Knowledge Educational Psychology, Sanskrit, Hindi etc.

Follow Website → www.gkabhi.in

Subscribe Youtube → www.youtube.com/ekanshstudy

Subscribe Youtube → <https://www.youtube.com/c/GKAbhi>